

УДК 330.32

Р. Р. Юрків,
аспірант кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
Львівського національного університету імені Івана Франка
ORCID ID: 0000-0001-9016-6634

DOI: 10.32702/2306-6792.2021.13—14.45

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

R. Yurkiv,
Postgraduate student of the Department of Finance, Money Circulation and Credit,
Ivan Franko National University of Lviv

FORMATION OF FINANCIAL POTENTIAL OF INVESTMENT ACTIVITY OF SMALL ENTREPRENEURSHIP ENTITIES IN UKRAINE

У статті обґрунтовано теоретичні засади дослідження фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб'єктів малого підприємництва та пропозиції щодо підвищення ефективності його формування і використання в умовах національної економіки. Систематизовано наукові підходи до тлумачення фінансового потенціалу. Запропоновано авторське обґрунтування сутності фінансового потенціалу інвестиційної діяльності. Проведено аналіз формування та використання фінансового потенціалу малих підприємств в Україні. Акцентовано увагу на специфіці залучення власних і позикових джерел фінансових ресурсів суб'єктами малого бізнесу. Оцінено тенденції формування фінансових ресурсів у різних галузях національної економіки. Обґрунтовано концепцію стимулювання формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності малих підприємств в Україні, враховуючи тренди цифровізації та альтернативи розвитку малого бізнесу у глобальному діджиталізованому просторі.

The article substantiates the theoretical foundations of the research of the investment activity financial potential of small businesses and proposals for increasing the efficiency of its formation and use in the national economy. The article systematizes scientific approaches to the interpretation of financial potential. The author's substantiation of the essence of investment activity financial potential is offered. The analysis of formation and use of financial potential of small enterprises in Ukraine is carried out. Emphasis is placed on the specifics of attracting own and borrowed sources of financial resources by small businesses. The tendencies of financial resources formation in various industries of the national economy are estimated. The concept of stimulating the formation of the investment activity financial potential of small enterprises in Ukraine is substantiated, taking into account the trends of digitalization and alternatives for small business development in the global digital space. For small businesses, the orientation of regulatory institutions in Ukraine and the development of the startup industry as a basis for progress and the most efficient use of financial resources by investing in innovative technologies and startup projects are also relevant.

The formulated theoretical substantiation of the essence of the investment activity financial potential is a universal scientific basis for its research. The concept of stimulating the formation of the investment activity financial potential makes it possible to comprehensively outline the relevant public policy measures in terms of constructive actions of various institutions and the use of specific instruments of influence. Its application should contribute to the achievement of strategic goals and intensify small business. At the same time, the implementation of the formulated proposals in the long run should increase the efficiency of the use of financial potential for investment and significantly strengthen the competitiveness of small business structures in the national economy of Ukraine. The concretization of the set goals forms the basis for further scientific research in this area.

Ключові слова: фінансовий потенціал, фінансові ресурси, інвестиційна діяльність, фінансовий потенціал інвестиційної діяльності, малі підприємства.

Key words: financial potential, financial resources, investment activity, investment activity financial potential, small businesses.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сучасні тенденції у світовій економіці та глобальні структурні перетворення, що стають неодмінними рисами економік багатьох країни

світу, зумовлюють необхідність у активізації ділових ініціатив. Цифровізація продуктів та послуг і зростання рівня конкуренції за фінансові потоки спричиняють потребу у зміцненні

фінансового стану підприємницьких структур, зокрема малого бізнесу. Це передусім неможливо без формування відповідного потенціалу інвестиційної діяльності на мікрорівні.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Окремі аспекти нагромадження фінансового потенціалу та формування його інвестиційної складової були предметом наукових пошуків таких вчених: А. Білоченко, З. Варналій, В. Дем'янишин, Я. Дропа, М. Крупка, Г. Мерзликіна, Б. Мочалов, П. Олейник, С. Онишко, К. Павлюк, О. Федонін, С. Юрій, С. Шумська та ін. Проте у вітчизняній фаховій літературі недостатньо уваги приділено власне проблемі фінансового потенціалу інвестиційної діяльності малого бізнесу в Україні.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є обґрунтувати теоретичні засади дослідження фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб'єктів малого підприємництва та пропозиції щодо підвищення ефективності його формування і використання в Україні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Розглянемо підходи у науковій літературі до тлумачення потенціалу та власне фінансового потенціалу. Так, термін "потенціал" латинського походження і тлумачиться як "сила, міць" (potentia) [9]. Економічна наука запозичила це поняття із фізики, де воно означає кількість енергії, що накопичила система і яку вона спроможна реалізувати в роботі. Однак необхідно з'ясувати сутність "потенціалу" власне у економічному його контексті.

У адміністративній системі потенціал досліджувався як сукупність накопичених ресурсів та використаних і невикористаних потенційних можливостей у сфері виробництва матеріальних благ та послуг з метою найбільш повного задоволення потреб суспільства. Потенціал було детерміновано як засоби, запаси, джерела, що є у наявності і які можуть бути мобілізовані й використані для досягнення цілей, реалізації плану, розв'язання завдання, а також, як можливості особи, суспільства, держави [11]. Тобто акцентовано уже не тільки на ресурсах, а, що важливо, і на можливостях.

Зосередимо увагу на дослідженні фінансового потенціалу підприємства. Відзначимо, що

інколи фінансовий потенціал на макrorівні розглядається у його зв'язку із економічним потенціалом як фінансово-економічний, тобто сукупність потенціалів, що забезпечує розвиток підприємства. Дискусійним є ототожнення в економічній літературі понять "фінансовий" і "податковий" потенціал. На наш погляд, вони принципово різні, зокрема фінансовий потенціал за змістовим наповненням є значно ширшим, ніж податковий.

Частина наукових пошуків учених орієнтована на вивчення потенціалу як показника оцінки підприємства і його фінансової діяльності, де фінансовий потенціал є складовою економічного поряд із такими елементами як інвестиційний, інноваційний, науково-технічний, управлінський, маркетинговий, трудовий, інфраструктурний, інформаційний та потенціал організаційної структури управління [10, с. 14—19]. У цьому контексті фінансовий потенціал тлумачиться як обсяг власних, позичених та залучених фінансових ресурсів підприємства, якими воно може розпоряджатися для забезпечення поточних і перспективних витрат суб'єкта господарювання [10, с. 16]. Такі ресурси задіяні у виробничо-господарській діяльності та фінансуванні підприємства. Сутнісно подібним до наведеного є підхід щодо тлумачення фінансового потенціалу підприємства як сукупності фінансових ресурсів, спрямованих на реалізацію і нагромадження економічного потенціалу з метою максимізації прибутку. При цьому виокремлюють:

— наявний потенціал — відображає можливість підприємства щодо досягнення цілей, тобто величину фінансових ресурсів на конкретну дату;

— прихований — активи, які не приносять вигоди у даному періоді, однак високою є ймовірність щодо одержання за їх рахунок прибутків у майбутньому.

Окремими вченими пропонується підхід, що передбачає вивчення структури потенціалу промислового підприємства, де разом із ринковою та виробничою складовою виділяють фінансовий потенціал — потенційні фінансові показники виробництва (прибутковості, ліквідності; потенційні інвестиційні можливості) [4]. Це тлумачення сутнісно порівняно вузьке, так як фінансовий потенціал зводиться до набору кількісних оціночних показників. Водночас інколи у фінансовій літературі використовують і надміру розширене тлумачення — система відносин на підприємстві з приводу досягнення максимально можливого фінансового результату [12, с. 57].

Рис. 1. Джерела формування фінансового капіталу вітчизняних підприємств

Джерело: [1, с. 98].

Отже, серед науковців немає єдності щодо визначення сутності поняття "фінансовий потенціал" на мікрорівні та практично відсутні підходи до тлумачення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності як єдиного поняття. Зокрема, економісти розглядають "фінансовий потенціал інвестування" як здатність держави, зокрема, її економіки, господарських комплексів, галузей і підприємств здійснювати інвестиції у створення різноманітних фондів грошових коштів, включаючи централізовані і децентралізовані, і використовувати їх з метою досягнення поставлених завдань та забезпечення умов для відтворення національного господарства [5]. У цьому контексті простежується взаємозв'язок між фінансовими ресурсами і фінансовим потенціалом, при якому перші є складовою потенціалу і, фактично, основою його формування.

Відтак систематизація наукових здобутків дала підстави зробити висновок про використання по суті двох базових концепцій тлумачення економічної сутності фінансового потенціалу — кількісної та якісної. Перша передбачає розгляд потенціалу як сукупності фінансових ресурсів. При якій робиться акцент на здатності, можливості використання ресурсів. Більшість досліджень, що підтверджують і уже наведені, ґрунтуються на кількісному підході. Тому конкретизуємо підходи до тлумачення фінансових ресурсів у вітчизняній науці. На-

приклад, С. Юрій тлумачить фінансові ресурси як грошові фонди, які створюються у процесі розподілу й використання валового внутрішнього продукту за певний період часу [11, с. 28]. А, скажімо, К. Павлюк розглядає поняття детермінує як грошові нагромадження і доходи, які створюються у процесі розподілу й перерозподілу ВВП й зосереджуються у відповідних фондах для забезпечення безперервності розширеного відтворення й задоволення інших суспільних потреб [8, с. 24]. Якщо розглядати фінансові ресурси на рівні підприємств, то їх економічний зміст зводиться до розуміння, як суми власних та позикових ресурсів. Водночас у фінансових дослідженнях інколи усю сукупність фінансових ресурсів підприємства розглядають як фінансовий капітал (рис. 1).

Виокремлені на рисунку 1 джерела формування фінансового капіталу можна розглядати як джерела формування фінансових ресурсів, які становлять кількісну основу потенціалу. Фінансовий капітал як сукупність ресурсів є передумовою забезпечення фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Тобто зрозуміло, що дотримуючись ресурсної концепції, оцінити фінансовий потенціал неважко, але втрачається певна частина економічного змісту поняття, оскільки набір ресурсів не у повній мірі відображає сутність потенціалу. Навіть максимальне акумулювання ресурсів не

**Таблиця 1. Структура пасивів малих підприємств
за видами економічної діяльності у 2014—2019 рр., станом на кінець року, у %**

	Роки	Пасив			
		Власний капітал	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	Поточні зобов'язання і забезпечення	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття
Усього	2014	20,4	20,8	58,8	0,0
	2015	18,0	19,6	62,4	0,0
	2016	7,2	14,5	78,2	0,1
	2017	10,2	20,4	69,3	0,1
	2018	13,4	19,4	67,1	0,1
	2019	19,3	14,0	66,6	0,1
Сільське, лісове та рибне господарство	2014	42,5	13,1	44,3	0,1
	2015	36,0	8,1	55,9	0,0
	2016	13,9	1,9	84,2	0,0
	2017	46,9	5,1	48,0	0,0
	2018	41,3	10,5	48,2	0,0
	2019	45,7	10,7	43,6	0,0
Промисловість	2014	12,5	21,7	65,8	0,0
	2015	0,8	23,1	76,1	0,0
	2016	3,6	21,2	75,2	0,0
	2017	0,1	23,5	76,4	0,0
	2018	x	28,6	73,5	0,0
	2019	12,3	20,7	67,0	0,0
Оптова та роздрібна торгівля	2014	0,0	13,4	86,6	0,0
	2015	x	11,8	89,4	0,0
	2016	x	8,8	92,4	0,0
	2017	0,7	14,4	84,9	0,0
	2018	5,8	13,5	80,7	0,0
	2019	8,9	9,3	81,7	0,1
Інформація та телекомунікації	2014	x	21,4	79,3	0,0
	2015	71,8	6,2	22,0	0,0
	2016	9,3	14,6	76,1	0,0
	2017	17,4	22,5	60,1	0,0
	2018	17,4	20,4	62,2	0,0
	2019	10,5	26,2	63,3	0,0
Фінансова та страхова діяльність	2014	47,3	15,5	36,9	0,3
	2015	41,5	17,6	40,4	0,5
	2016	40,8	17,1	41,1	1,0
	2017	36,3	15,1	47,6	1,0
	2018	37,4	12,3	49,2	1,1
	2019	37,1	9,6	52,3	1,0
Професійна, наукова та технічна діяльність	2014	57,9	10,8	31,3	0,0
	2015	48,7	13,9	37,4	0,0
	2016	9,4	22,4	68,1	0,1
	2017	11,5	22,3	66,2	0,0
	2018	18,0	21,1	60,9	0,0
	2019	24,8	15,3	59,9	0,0

Джерело: складено автором на основі інформації Державної служби статистики України.

є запорукою їх ефективного використання. Однак для проведення аналітичної оцінки у цьому контексті будемо додержуватись позиції, що фінансові ресурси є пасивом та поділятимемо їх на власні і позичені, оскільки залучені є частиною власних або позичених. Водночас не відкидаємо і якісного підходу, наголошуючи на необхідності їх поєднання.

У свою чергу згідно із Законом України "Про інвестиційну діяльність" остання — це сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави (інвесторів) щодо реалізації інвестицій. Інвестиціями, відповідно до закону, вва-

жаються всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект [3].

Отже, фінансові ресурси, які використовуються у інвестиційній діяльності, формують основу фінансового потенціалу такої діяльності. В економічній літературі, як уже наголошувалось, "фінансовий потенціал інвестиційної діяльності" як єдине поняття практично не зустрічається. Отже, на нашу думку, фінансовий потенціал інвестиційної діяльності підприєм-

Таблиця 2. Капітальні інвестиції малих підприємств за видами економічної діяльності у 2014—2019 рр., у млн грн

	Роки	Показники			
		Капітальні інвестиції у матеріальні активи	з них у машини і обладнання	Капітальні інвестиції у нематеріальні активи	з них у патенти, ліцензії, торгові марки й інші права та у концесії
Усього	2014	27448,9	11519,2	484,9	107,3
	2015	35222,9	18300,3	683,6	192,9
	2016	59195,6	35216,4	742,1	189,3
	2017	78925,9	48327,2	1571,8	489,5
	2018	82459,8	49460,1	1505,4	377,2
	2019	83070,8	41114,2	1366,5	372,4
Сільське, лісове та рибне господарство	2014	5845,1	4671,5	5,0	0,2
	2015	10842,2	8685,0	16,4	0,2
	2016	21976,6	19683,9	16,6	0,5
	2017	27106,9	23728,8	132,5	9,4
	2018	24535,4	20808,0	207,4	1,4
	2019	19133,2	15146,6	187,3	0,9
Промисловість	2014	3053,7	1456,0	59,8	19,4
	2015	3849,2	2220,6	161,7	20,8
	2016	6240,6	3560,2	126,0	17,5
	2017	11329,4	6040,0	355,5	58,2
	2018	16544,0	8018,5	174,2	38,7
	2019	17726,0	9244,2	319,6	214,8
Оптова та роздрібна торгівля	2014	3274,0	1954,5	53,8	23,3
	2015	3172,8	2099,8	76,0	40,4
	2016	6667,0	4091,5	140,1	42,5
	2017	7773,8	5101,2	136,6	33,6
	2018	7469,1	5079,7	162,0	40,4
	2019	5022,5	3018,6	91,1	20,9
Інформація та телекомунікації	2014	422,8	307,7	91,7	47,0
	2015	740,3	500,5	198,9	70,3
	2016	1643,3	716,1	151,3	34,6
	2017	1652,0	1226,8	590,6	224,1
	2018	1381,4	964,6	619,0	184,0
	2019	1324,7	750,5	475,5	65,0
Фінансова та страхова діяльність	2014	84,4	42,1	175,9	1,5
	2015	282,5	184,5	59,0	4,5
	2016	412,2	337,7	12,4	1,9
	2017	423,8	387,0	49,5	5,9
	2018	628,3	468,1	46,8	5,7
	2019	191,9	84,4	26,2	1,5
Професійна, наукова та технічна діяльність	2014	970,4	206,8	41,2	4,7
	2015	1758,5	452,6	56,6	15,1
	2016	2143,3	636,9	154,7	68,9
	2017	3003,7	880,3	41,8	10,4
	2018	3199,9	1172,3	89,0	34,0
	2019	3533,7	706,8	49,8	19,4

Джерело: складено автором на основі інформації Державної служби статистики України.

ства можна визначити як фінансові можливості забезпечення інвестування, що визначаються обсягом власних й позикових фінансових ресурсів інвестиційного спрямування та ефективністю їх використання. Таке тлумачення можна застосовувати і щодо малих підприємств.

Відтак, дотримуючись обґрунтованих науково-теоретичних підходів, проведемо аналіз структури пасивів вітчизняних суб'єктів малого підприємництва загалом та у розрізі окремих галузей і секторів (табл. 1).

Зауважимо, що ці галузі були обрані з огляду на їх значення у створенні ВВП України, зважаючи на експортний потенціал, інно-

ваційність тощо. Відтак, як бачимо із даних таблиці 1 частка власного капіталу у структурі фінансових ресурсів малих підприємств упродовж 2014—2019 рр. коливалася від 7,2 % до 20,4%, при цьому його роль була найбільш значущою у 2014 р. та 2019 р. У свою чергу поточні зобов'язання, які головним чином пов'язані із короткотерміновими кредитами, тобто позиковими ресурсами у 2—3 рази перевищували довготермінові (в основному відображають одержання довготермінових кредитів). Частка зобов'язань, пов'язаних із необоротними активами практично не має жодного значення для малих підприємств України. На наш погляд, ви-

явлені тенденції в частині формування позикових фінансових ресурсів малого бізнесу є негативними, оскільки засвідчують проблему того, що вітчизняні підприємницькі структури не мають змоги одержувати доступні довготермінові кредити, що є усталеною практикою за кордоном. Це негативно позначається на стабільності їх функціонування й перспективах формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності зокрема.

Акцентуємо на деякі значимі для малого бізнесу тренди в розрізі галузей національної економіки. Так, якщо аналізувати дані 2019 р., то найвищою частка власного капіталу, тобто власних фінансових ресурсів, була у малих підприємств у сільському господарстві (більше 45 %) та фінансовій і страховій діяльності (понад 37 %), що загалом є достатньо очікувано з огляду на специфіку цих видів діяльності, а також зважаючи на інвестиції в очікуванні відкриття ринку землі. Водночас найменшою частка власного капіталу була у оптовій та роздрібній торгівлі, а також у сфері інформації і телекомунікацій, що також в принципі логічно, особливо зважаючи на те, що остання — це фактично ІТ-галузь України, що стрімко розвивається і суттєво залежна в частині формування фінансового потенціалу від одержаних кредитів.

Щоб зрозуміти, чи ефективно використовується фінансовий потенціал у інвестиційних цілях доцільно передусім розглянути динаміку капітальних інвестицій, здійснених малими підприємствами (табл. 2).

Аналізуючи обсяги капітальних інвестицій у матеріальні активи, то з таблиці 2 видно, що вони тенденційно зростали, скажімо у 2019 р. були понад ніж у 3 рази вищими, аніж у 2014 р., що загалом є позитивною тенденцією. Водночас вважаємо за доцільне акцентувати увагу на ключовій, на наш погляд, їх складовій, яка власне дає змогу стверджувати про розвиток малих підприємств і ефективне використання їх фінансового потенціалу у прогресивних інвестиційних цілях — інвестиції у машини і обладнання. Нами виявлено, що упродовж 2019 р. їх обсяг порівняно із 2018 р. скоротився, водночас частка була меншою 50 % у структурі інвестицій у матеріальні активи. Виявлені тенденції, безумовно, є негативними з огляду на зношеність та дефіцит інноваційного обладнання у вітчизняних бізнес-структур.

Аналізуючи капітальні інвестиції у нематеріальні активи, ми вважали за доцільне виокремити у їх структурі складову, пов'язану із інвестиціями у патенти, ліцензії, торгові марки

тощо, що теж є вагомим індикатором ефективності використання фінансового потенціалу підприємств власне у тих інвестиційних цілях, що можуть дати довгостроковий успіх малому бізнесу в Україні. Адже без оновлення виробництв та використання передових запатентованих наукових здобутків, а також купівлі ліцензій тощо, у разі, якщо неможливо самостійно започаткувати виготовлення певних товарів, у вітчизняних бізнес-структур малого типу уже априорі немає перспектив розвитку. Негативним аспектом у цьому контексті є теж незначне скорочення обсягів інвестицій на згадані цілі у 2019 р. порівняно із 2018 р. Також, наприклад, у 2019 р. частка інвестицій у патенти і ліцензії у структурі інвестування у нематеріальні активи була лише 27 %, що є достатньо низьким показником, особливо зважаючи на складнощі конкурувати із великим бізнесом та загострення конкуренції.

Щодо галузевих трендів, якщо аналізувати дані 2019 р., то виявлено, що інвестування у машини і обладнання було за обсягами найвищим у сільському господарстві — понад 15 млрд грн, а у промисловості цей показник був майже у 2 рази нижчим, що безумовно свідчить про те, що фінансовий потенціал власне промислових малих підприємств не використовується у зазначених цілях. Щодо інвестування у патенти і ліцензії, то тут безумовним лідером є промисловість, а скажімо цей же показник у сільському господарстві є критично низьким — менше 1 млрд грн у 2019 р. Позитивним фактом є те, що очевидно у малого бізнесу у сфері ІТ є розуміння необхідності використовувати власний фінансовий потенціал у цілях інвестування у купівлю авторських прав, як наслідок, обсяги таких інвестицій у 2019 р. склали 65 млрд грн, що є доволі значною сумою для малих підприємств України.

Водночас вважаємо, оцінювати використання фінансового потенціалу у інвестиційних цілях потрібно не лише кількісно, але й якісно. Це можна зробити уже на підставі позицій країни у різних інвестиційних рейтингах, як вітчизняних, так і іноземних, а також на основі інших експертних опитувань тощо, що потребує окремих наукових досліджень.

На підставі результатів проведеного аналізу пропонуємо концепцію стимулювання формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності малих підприємств (рис. 2).

Наголошуємо, що фінансовий потенціал інвестиційної діяльності характеризує лише здатність до забезпечення інвестування, однак аж ніяк не гарантує його обов'язкового

Рис. 2. Схема концепції стимулювання формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності малих підприємств в Україні

Джерело: розроблено автором.

здійснення. На останнє впливає рівень та ефективність використання такого потенціалу для відповідних цілей. Відповідно, ймовірною може бути ситуація, за якої наявний значний потенціал, який не забезпечує інвестиційних потреб в силу дії низки тих чи інших стримуючих факторів. Саме цим обґрунтовується доцільність пропонованої концепції, оскільки без державного втручання і підтримки, вважаємо неможливо оптимізувати формування потенціалу власне малих підприємств, адже їм достатньо складно конкурувати з великими бізнесом. Як видно із схеми (рис. 2) реалізацію концепції, передбачається, інституційно мають супроводжувати органи державної влади, зокрема окремо нами виділено Міністерство цифрової трансформації України. Водночас передбачено набір інструментів стимулювання, окремі з яких мають характер прямого впливу (бюджетні), а інші непрямого, через формування сприятливого інвестиційного середовища (податкові). Таке поєднання інструментів важливе з огляду на необхідність збалансованого їх використання для досягнення по-

ставлених цілей й кінцевої мети — формування і підвищення ефективності використання фінансового потенціалу інвестиційної діяльності малих підприємств.

Так, з-поміж стратегічних цілей виділено формування фінансового потенціалу на основі диверсифікації джерел, що має особливе значення для забезпечення фінансової стійкості і конкурентоспроможності. Також акцентовано на необхідності розширення фінансування за рахунок використання краудтехнологій, особливу роль у стимулюванні чого може відіграти уже згадане міністерство. Переконані, що формування власних чи позикових ресурсів за рахунок краудфандингу чи краудлендингу є суттєвою альтернативою власне для малих підприємств.

Для малого бізнесу також актуальним є орієнтація інститутів регулювання в Україні та розвиток стартап-індустрії як основи прогресу і найефективнішого використання фінансових ресурсів шляхом інвестування у інноваційні технології та стартап-проекти. Врешті, невід'ємною ціллю є підвищення ефективності використання фінансового потенціалу, адже не

просто його наявність, а лише реалізація є запорукою успіху бізнес-структур.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

Сформульоване теоретичне обґрунтування сутності фінансового потенціалу інвестиційної діяльності є універсальним науковим підґрунтям для його дослідження у національній економіці України. Проведений аналіз формування і використання потенціалу за рахунок власних і позикових фінансових ресурсів дав змогу одержати аналітичне підґрунтя для розуміння існуючих проблем у цьому контексті, зокрема у галузево-секторальному розрізі.

Обґрунтована концепція стимулювання формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності дає змогу комплексно окреслити відповідні заходи державної політики в частині конструктивних дій різних інституцій та використання конкретних інструментів впливу. Її застосування повинно сприяти досягненню поставлених стратегічних цілей і активізувати малий бізнес. Водночас реалізація сформульованих пропозицій у довготривалій перспективі мала б спричинити підвищення ефективності використання фінансового потенціалу для інвестування і суттєво зміцнити конкурентоспроможність малих бізнес-структур у системі національної економіки України. Конкретизація поставлених цілей у свою чергу формує підґрунтя для подальших наукових пошуків у цій сфері.

Література:

1. Білоченко А.М. Фінансовий капітал в Україні: особливості формування та перспективи розвитку. *Фінанси України*. 2018. № 3. С. 94—100.
2. Дропа Я.Б. Фінансові ресурси розвитку національної економіки України: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 425 с.
3. Закон України "Про інвестиційну діяльність" від 18.09.1991 р. № 1560 — XII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>
4. Мерзликина Г.С. Оценка экономической состоятельности предприятия: монография. Харьков: ХНЕУ, 2013. 331 с.
5. Олейник П.В. Формирование финансового потенциала инвестирования экономики региона. *Финансовая экономика*. 2019. № 1. С. 44—56.
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: ukrstat.gov.ua
7. Офіційний сайт Міністерства цифрової трансформації України. URL: thedigital.gov.ua
8. Павлюк К.В. Фінансові ресурси держави: монографія. К.: НІОС, 2002. 424 с.
9. Словарь иностранных слов / [ред.-упоряд. И.А. Васюков]. К.: АСТ, 2002. 357 с.
10. Федонін О.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: монографія. К.: КНЕУ, 2016. 316 с.
11. Фінанси: навч. посіб. / за ред. С.І. Юрія. Тернопіль: Карт-бланш, 2012. 343 с.
12. Шумська С.С. Фінансовий потенціал України: методологія визначення та оцінки. *Фінанси України*. 2018. № 5. С. 55—64.

References:

1. Bilochenko, A.M. (2018), "Financial capital in Ukraine: features of formation and prospects of development", *Finansy Ukrainy*, vol. 3, pp. 94—100.
2. Dropa, Ya.B. (2017), *Finansovi resursy rozvytku natsional'noi ekonomiky Ukrainy* [Financial resources for the development of the national economy of Ukraine], LNU imeni Ivana Franka, L'viv, Ukraine.
3. Verkhovna Rada of Ukraine (1991), The Law of Ukraine "About investment activity", available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws> (Accessed 01 July 2021).
4. Merzlykyna, H.S. (2013), *Otsenka ekonomicheskoy sostoiatel'nosti predpriyatiya* [Assessment of the economic viability of the enterprise], KhNEU, Kharkiv, Ukraine.
5. Olejnyk, P.V. (2019), "Formation of the financial potential of investing in the region's economy", *Fynansovaia ekonomika*, vol. 1, pp. 44—56.
6. State Statistics Service of Ukraine (2021), available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 01 July 2021).
7. Ministry of Digital Transformation of Ukraine (2021), available at: thedigital.gov.ua (Accessed 01 July 2021).
8. Pavliuk, K.V. (2002), *Finansovi resursy derzhavy* [Financial resources of the state], НІОС, Kyiv, Ukraine.
9. Vasiukov, Y.A. (2002), *Slovar' ynostrannykh slov* [Dictionary of foreign words], АСТ, Kyiv, Ukraine.
10. Fedonin, O.S. (2016), *Potentsial pidpriyemstva: formuvannia ta otsinka* [Enterprise potential: formation and evaluation], KNEU, Kyiv, Ukraine.
11. Yurii, S.I. (2012), *Finansy* [Finance], Kart-blansh, Ternopil', Ukraine.
12. Shums'ka, S.S. (2018), "Financial potential of Ukraine: methodology of definition and evaluation", *Finansy Ukrainy*, vol. 5, pp. 55—64.

Стаття надійшла до редакції 04.07.2021 р.